

INGRID AASEN WÆRNESS, STUDIO 1 FOTOGRAFENE

Den moralske pekefingeren

Hold ut, det går over. Alt blir bra. Vi må bare komme oss gjennom dette sammen, komme ut igjen på den andre siden. Overleve denne historiske hendelsen vi nå opplever.

Jeg undres på hva koronapandemien gjør med oss. Egentlig. Helt ærlig. Hva. Gjør. Den. Med. Hodene. Våre. Spør jeg meg selv. Hva gjør den med verdiene våre? Holdningene våre? Normene? Blir vi endrete mennesker av det traumet vi nå opplever?

Norge ligger på 17. plass over de landene i verden som har taklet krisen best hittil, viser en studie som nylig ble publisert. På toppen ligger New Zealand, på bunn Brasil. Vi har myndigheter som tar ansvar, vi har tiltro til dem, vi har en pengesekk som heter oljefondet, vi er med på den nasjonale dugnaden, vi gjør det som forventes av oss, vi er lydige, vi følger påbud, vi følger anmodninger, vi er flinke. Flinke. Dyktige. Supergode. Selvtilfredse. Tillitsfulle. Lovlydige. Medmennesker og gode medborgere. Og nå er vi begynt å vaksinere folk, det er grunn til å være optimistiske. Håpefulle.

Men, likevel – er det ikke en mørkere side av den historien vi nå lever? Er vi de samme menneskene på den andre siden? Når pandemien er slått tilbake og vi har overlevd, hvem er vi da? Jeg synes allerede vi ser at frykten og usikker-

heten for fremtiden preger oss som individer. Vi er mer ansente og forsiktige i møte med andre mennesker. Vi klemmer ikke, smiler bak munnbind. Avstand og isolasjon gjør oss mer introverte og sære. Etter måneder som eremitter i våre egne hjemme-bobler, har vi nesten glemt den verbale og den kroppslige kommunikasjonen når vi møtes. Fra hjemmekontorer er mange av oss tvunget til å tolke hverandre på digitale møteplasser, med og uten kamera på. Det er praktisk, men kunstig og nest-nest-nest best.

Og så den moralske pekefingeren da! De dømmende holdningene og ordene over andres valg og atferd. Alle de som ikke følger påbud, forbud og anbefalinger. Som gjør andre valg enn meg. Jeg kjenner at det tidvis koker i meg, at mitt indre rettsvesen er fullsatt av dommere som observerer og kommenterer og dømmer dem. Hardt. De andre rundt meg, som gir faen. Som ikke bryr seg. Eller mener de kan rettferdiggjøre syden-reiser, svenskehandelen, polkøen. Jeg blir hun med den moralske pekefingeren. Som egentlig vil gjøre det samme som disse – men som ikke tør. Kan. Vil.

Hva vi synes er viktig og riktig er forskjellig. Vårt etiske og moralske kompass blir tydeligere i denne unntakstilstanden vi lever i. Det styrer hva vi gjør og ikke gjør. Hva vi tillater oss og ikke. Hvor stor risiko vi tar. Det kommer virkelig til syne i kommentarspaltene på nettet. Dette er nett-trollene sin tidsalder. De sitter hjemme og får utløp for sin frustrasjon og sinne. Barene og kafeene er stengt, vi har nesten bare digitale møteplasser å ytre oss på. Det gjør noe med ordskiftet. Meningene blir sterkere og dristigere, vi går lenger i våre ytringer når ordene skrives hjemme i stuen. Og nett-trollene? Det er deg og meg det. Vanlige mennesker som mener og mener og har behov for å lette på trykkokeren.

Jeg liker ikke polariseringen, at pandemien gjør oss triste, nedstemte og sinte. Aller minst at vi blir mer skeptiske til hverandre, mister tillit og raskere setter hverandre i gapestokk.

«Når krybben er tom, bites hestene» heter det. Vi biter mer fordi friheten er tatt fra oss, det vanlige livet vi liker å kalle normalen. Og det er vondt å innrømme.